

**UCHWAŁA NR XXV/610/16
RADY MIASTA SZCZECIN
z dnia 20 grudnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 446, zm. poz. 1579), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 487) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.), **Rada Miasta Szczecin uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Szczecin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Miasta Szczecin

Mariusz Bagiński

Załącznik do Uchwały Nr XXV/610/16
Rady Miasta Szczecin
z dnia 20 grudnia 2016 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na 2017 rok

URZĄD MIASTA SZCZECIN
WYDZIAŁ SPRAW SPOŁECZNYCH

SZCZECIN 2016

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3-5
I. Podstawy prawne	5-6
II. Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych	6-21
1. Spożywanie napojów alkoholowych	6-8
2. Używanie narkotyków	8-11
3. Dane sprawozdawcze instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom	11-21
1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	11-14
2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	14-15
3) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu	15-16
4) Miejska Izba Wyrzeźwień w Szczecinie	16
5) Zakłady opieki zdrowotnej	17
6) Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin	17-19
7) Organizacje pożytku publicznego	19-20
8) Instytucje kultury	20-21
III. Realizatorzy Programu	21
IV. Cele główne i szczegółowe Programu	21-22
V. Zadania Programu	23-30
VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	31
VII. Monitoring i ewaluacja Programu	31

Wprowadzenie

Uzależnienia – w tym alkoholizm i narkomania – niosą za sobą poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Powszechnie znana jest skala trudności w leczeniu, rehabilitacji i readaptacji osób uzależnionych. Efektywność leczenia osób uzależnionych jest niska, natomiast ryzyko wystąpienia u nich szkód – bardzo wysokie. Szkody powodowane zarówno przez alkoholizm czy narkomanię, jak i ryzykowne oraz szkodliwe przyjmowanie substancji psychoaktywnych występują w wielu wymiarach:

- 1) **jednostkowym** - negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób zażywających substancje psychoaktywne,
- 2) **społecznym** – negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo, bezrobocie,
- 3) **ekonomicznym** – koszty leczenia osób uzależnionych, współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, spadek wydajności pracy itp.

Światowa Organizacja Zdrowia kwalifikuje alkohol na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka mających wpływ na zdrowie i życie ludności i wymienia ponad 60 rodzajów urazów i schorzeń, których przyczyną może być alkohol.

W Polsce politykę zdrowotną i społeczną w zakresie ograniczania spożywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia określają: Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Kompleksowo regulują one zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, wskazują zadania z tego obszaru oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań

na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i wspieranie Centrów Integracji Społecznej.

Natomiast zgodnie z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zadania własne gminy obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wymienionych zadań jest prowadzona w poprzez Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program zgodny jest ze Strategią rozwoju miasta 2025 oraz z dokumentami strategicznymi – dziedzinowymi przyjętymi przez gminę miasto Szczecin do realizacji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok określa lokalne podejście w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 - 2020 i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Skierowany jest do wszystkich grup społecznych, których dotyczy problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych lub zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia. Charakteryzuje go wielopłaszczyznowe podejście do problemu, które jest niezbędne w przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów generowanych przez substancje psychoaktywne. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Za realizację Programu odpowiada Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin, który sprawuje nadzór nad wykonywaniem poszczególnych zadań oraz zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu deleguje ich realizację wraz z dofinansowaniem na współpracujące z gminą instytucje i organizacje pozarządowe.

I. Podstawy prawne

Ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym,
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej,
- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- 7) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na poziomie krajowym:

- 1) Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Na poziomie regionalnym:

- 1) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2012 – 2020.

Na poziomie gminnym obowiązują następujące Zarządzenia Prezydenta Miasta Szczecin dot. przedmiotowego Programu:

- 1) Uchwała Nr XVI/384/16 Rady Miasta Szczecin z dnia 23 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 – 2020,

- 2) Zarządzenie Nr 227/15 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 19 czerwca 2015 roku w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie,
- 3) Zarządzenie Nr 111/16 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 25 marca 2016 roku zmieniające Zarządzenie w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie,
- 4) Zarządzenie Nr 488/14 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2014 roku w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie.

II. Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych

1. Spożywanie napojów alkoholowych

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie większość osób pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w tej grupie znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych od alkoholu oraz ok. 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

Zważywszy na to, że w Szczecinie zamieszkuje ok. 400 000 osób szacuje się, że jest odpowiednio:

- ok. 8 tys. osób uzależnionych od alkoholu,
- ok. 32 tys. osób dorosłych i dzieci żyjących bezpośrednio w otoczeniu alkoholika,
- od 20 do 28 tys. osób pijących szkodliwie,
- od 80 do 112 tys. osób żyjących w otoczeniu osób pijących szkodliwie.

Łącznie – wliczając osoby z najbliższego otoczenia osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie, można założyć, że w skali Szczecina jest ok. 140 – 180 tys. osób uwikłanych w różnym stopniu i charakterze w problem alkoholowy.

Analizując raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie zachodniopomorskim w 2015 roku na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych pn. „**Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badania ESPAD 2015**” scharakteryzowano następujące tendencje:

- 1) próby picia ma za sobą 88,5% gimnazjalistów z klas trzecich i 96,2% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych,

- 2) najbardziej popularnym alkoholem wśród młodzieży jest piwo (55,8% uczniów klas trzecich gimnazjum i 77,6% uczniów drugich klas ponadgimnazjalnych), na drugim miejscu jest wódka, a na trzecim wino,
- 3) stanu silnego upicia kiedykolwiek w życiu doświadczyło 45,8% gimnazjalistów z klas trzecich oraz 66,9% uczniów drugich klas ponadgimnazjalnych,
- 4) dostępność napojów alkoholowych, w ocenie badanych, jest wysoka; ponad połowa uczniów z młodszej grupy uznała, że zdobycie piwa jest bardzo łatwe, a co trzeci respondent za takie uznał zdobycie wina i wódki, a wśród starszej grupy uczniów odsetek deklarujący bardzo łatwy dostęp kształtuje się następująco: 76,5% piwo, 67,9% wino i 66,6% wódka,
- 5) wśród uczniów trzecich klas gimnazjalnych wskaźniki picia są wyższe dla chłopców, natomiast wśród uczniów drugich klas ponadgimnazjalnych to dziewczyny piją częściej niż chłopcy, jednak różnice są niewielkie,
- 6) wskaźniki silnego upijania się są nieznacznie zróżnicowane ze względu na płeć: w grupie starszych uczniów to częściej chłopcy niż dziewczyny upijają się, jednak wśród gimnazjalistów te różnice zacierają się,
- 7) wśród negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, zarówno uczniowie klas trzecich szkół gimnazjalnych, jak i uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych najczęściej podają: kac (18,4% i 15,6%), obawa, że zrobi się coś, czego będzie się potem żałowało (15,4% i 9,9%), strach przed złym samopoczuciem i mdłościami (14,2% i 9,3%),
- 8) wśród konsekwencji pozytywnych najczęściej wymieniane były: poczucie odprężenia, świetna zabawa i zapomnienie o swoich problemach,
- 9) co piąty z badanych gimnazjalistów i co trzeci z badanych ponadgimnazjalistów doświadczył problemów związanych z piciem alkoholu, najczęściej wymieniane były: poważna kłótnia, zniszczenie rzeczy lub ubrania oraz wypadek lub uszkodzenie ciała.

W 2011 roku na zlecenie Urzędu Miasta Szczecin Instytut Badawczy IPC z Wrocławia przeprowadził badania ankietowe wśród mieszkańców Szczecina, których wyniki opracowano w **„Raportie końcowym dot. konsumpcji substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Szczecina”** opracowanym przez dr n. zdr. Marię Jasińską. W badaniu wzięło udział 1 105 osób, mieszkańców Szczecina: młodzież – 152 osoby, studenci – 198 osób oraz dorośli – 410 osób. Poniżej wnioski z przeprowadzonych badań:

- 1) wiek inicjacji alkoholowej przypada na 13 – 14 rok życia,
- 2) najczęstszym miejscem spożywania alkoholu przez młodzież jest cudzy dom,
- 3) w ostatnim miesiącu pijany był co piąty uczeń,
- 4) gimnazjaliści i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych nie mają żadnego problemu z nabyciem alkoholu,

- 5) tylko co dwudziesty student nie pije alkoholu,
- 6) powodem picia alkoholu jest chęć towarzystwa i zabawy,
- 7) studenci spożywają więcej alkoholu niż studentki,
- 8) połowa studentów uważa, że alkohol jest używką społecznie akceptowalną,
- 9) co piąty student prowadził kiedykolwiek pojazd pod wpływem alkoholu,
- 10) połowa dorosłych kobiet i mężczyzn konsumuje alkohol,
- 11) pije się dla towarzystwa, relaksu i na poprawę humoru,
- 12) co dwudziesty dorosły szczecinianin upija się kilka razy w roku lub częściej,
- 13) preferowany jest liberalny stosunek do spożywania alkoholu,
- 14) 1/3 dorosłych spotyka się z aktami przemocy wywołanej alkoholem,
- 15) ponad połowa kobiet doświadcza przemocy z różnych przyczyn.

2. Używanie narkotyków

Wyniki badania pn. „**Używanie i postawy wobec substancji psychoaktywnych w populacji generalnej w 2013 roku**” przeprowadzone na reprezentatywnej grupie Polaków powyżej 15 roku życia pokazuje, że do najbardziej popularnych nielegalnych substancji psychoaktywnych należą przetwory konopi indyjskich, w mniejszym stopniu amfetamina. Do zażywania nielegalnych substancji psychoaktywnych w ciągu ostatniego roku przyznało się 2,5% badanej populacji, kiedykolwiek w życiu – 7,1%. Po narkotyki najczęściej sięgają mężczyźni w wieku 15 – 34 lata, osoby z wyższym bądź średnim wykształceniem. Wyższe odsetki używania narkotyków zaobserwowano również w przypadku mieszkańców większych miast. Po leki nasenne i uspokajające przyjmowane bez przepisu lekarza częściej sięgają kobiety powyżej 45 roku życia, mieszkanki wsi oraz mniejszych miejscowości. Wyniki badań pozwalają również na zaobserwowanie postaw społeczeństwa wobec problemu przyjmowania narkotyków. Prawie połowa społeczeństwa jest za karaniem więzieniem za posiadanie jakiegokolwiek ilości marihuany, a trzy czwarte uważa natomiast, że używanie marihuany nie powinno być dozwolone.

Używanie narkotyków przez młodzież szkolną w województwie zachodniopomorskim opisane zostało w raporcie pn. „**Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną Raport z badania ESPAD 2015**”. Przedstawiona została w nim następująca charakterystyka zjawiska:

- 1) najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi wśród młodzieży są marihuana i haszysz (33,5% uczniów trzecich klas gimnazjum i 50,4% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych), na drugim miejscu znalazły się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (ponad 15% w obu grupach), w dalszej kolejności uczniowie drugich klas gimnazjum wskazują: substancje wziewne (8,9%), leki przeciwbólowe w celu

odurzania się (7,8%), amfetaminę (7,7%), alkohol razem z tabletkami (7%) oraz kokainę (5,2%), natomiast uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych wymieniają: amfetaminę (10,4%), LSD lub inne halucynogeny (6,8%), alkohol razem z tabletkami (6,8%), substancje wziewne (6,5%) oraz leki przeciwbólowe w celu odurzania się (5,8%),

- 2) uczniowie gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych oceniają, że najłatwiej zdobyć leki uspokajające i nasenne, dopalacze oraz marihuanę lub haszysz,
- 3) zdecydowana większość uczniów dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, tylko bardzo nieliczni stwierdzają, że ich używanie nie jest związane z negatywnym następstwem; brak jakichkolwiek negatywnych skutków wynikających z używania substancji był częściej dostrzegany przez uczniów z trzecich klas szkół gimnazjalnych niż przez uczniów z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych,
- 4) według uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych, najmniej ryzykownym jest eksperymentowanie z marihuaną lub haszyszem (próbują jeden raz lub palą od czasu do czasu) oraz używanie dopalaczy od czasu do czasu, z kolei jako bardzo ryzykowne uznali regularne używanie amfetaminy i dopalaczy, natomiast uczniowie drugich klas szkół ponadgimnazjalnych najczęściej nie dostrzegają ryzyka w przypadku eksperymentowania z przetworami konopi, a za obarczone dużym ryzykiem powstania szkód, podobnie jak w grupie młodszej, zostało uznane regularne używanie amfetaminy i dopalaczy oraz ekstazy,
- 5) chłopcy częściej deklarują próby używania wszystkich substancji poza dwoma grupami leków – uspokajającymi i nasennymi oraz przeciwbólowymi przyjmowanymi w celu odurzania się, eksperymentowanie z lekami uspokajającymi i nasennymi znacznie bardziej rozpowszechnione jest wśród dziewcząt.

Narastającym problemem u coraz młodszych osób stają się tzw. dopalacze. W Polsce problem dopalaczy zaczął narastać w ostatnich latach. Rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. Wiedza na temat dopalaczy jest niepełna, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak i społeczno – kulturowym. Brak precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. Ogólnie określane są one jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne o niezidentyfikowanym składzie. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne – syntetycznego. Z używaniem dopalaczy wiąże się wiele zagrożeń. Są to nowe, nieprzebadane substancje przyjmowane wedle nowych niezdiagnozowanych wzorów konsumpcji. W efekcie brak doświadczeń z tymi substancjami u użytkowników zwiększa ryzyko powikłań. W przypadku niektórych substancji można przypuszczać, że są bardziej niebezpieczne niż ich nielegalne odpowiedniki, inne mogą się okazać całkiem niegroźne. Szpitale odnotowywały liczne przypadki

zatruc, w tym śmiertelnych. Zgłaszały też trudności w niesieniu pomocy osobom, które przedawkowały dopalacze ze względu na trudny do określenia obraz toksykologiczny.

Wśród młodzieży zainteresowanie dopalaczami kształtuje się następująco (**Raport z badań ESPAD 2015**):

- 1) do odwiedzenia sklepu z dopalaczami kiedykolwiek przyznało się 10,2% gimnazjalistów i 11,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 2) do używania dopalaczy kiedykolwiek w życiu przyznało się 12,5% gimnazjalistów i 13,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 3) najpowszechniejszą formą dopalaczy używaną przez uczniów trzecich klas gimnazjów i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych były mieszanki ziołowe do palenia – co dziesiąty uczeń używał dopalaczy w ten sposób; mniejszym powodzeniem cieszyły się substancje w postaci proszku, kryształków lub tabletek.

W „**Raporcie końcowym dot. konsumpcji substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Szczecina**” opisane zostały następujące wnioski z badania skali rozpowszechnienia stosowania narkotyków:

- 1) połowa nastolatków w wieku 14 – 16 lat paliła marihuanę lub haszysz,
- 2) zdobycie narkotyków nie stanowi problemu dla większości uczniów,
- 3) co piąty student zażywał narkotyków bardzo często,
- 4) przeważająca większość studentów paliła marihuanę,
- 5) narkotyki są zażywane głównie dla odprężenia i relaksu,
- 6) połowa studentów uważa, że narkotyków należy się wystrzegać, połowa, że to używka dla ludzi,
- 7) większość studentów słyszało o dopalaczach, ale ich nie próbowało i uważa, że powinno się ich unikać,
- 8) studenci czerpią wiedzę o używkach głównie z Internetu i z telewizji,
- 9) w przypadku wystąpienia uzależnienia większość studentów zwróciłaby się o pomoc do znajomych i przyjaciół,
- 10) połowa studentów doświadcza aktów przemocy kilka razy w roku,
- 11) wśród dorosłych mieszkańców Szczecina problem zażywania narkotyków nie występował,
- 12) opinia na temat zażywania narkotyków była jednoznacznie negatywna,
- 13) głównym źródłem wiedzy mieszkańców Szczecina o używkach jest telewizja, prasa i Internet,
- 14) lekarz jest najrzadszym źródłem wiedzy o skutkach picia alkoholu, palenia papierosów i zażywania narkotyków,

15) w przypadku uzależnienia, większość zwróciłaby się z prośbą o pomoc do rodziny, specjalisty do spraw uzależnień oraz znajomych i przyjaciół.

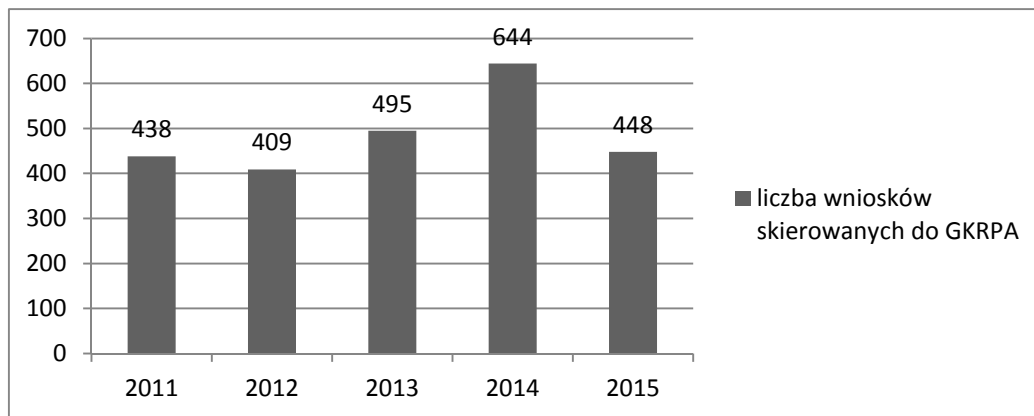
3. Dane sprawozdawcze instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom

1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie (GKRPA)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na mocy Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

W 2015 roku, do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie wpłynęło 448 nowych wniosków o sądowe zobowiązanie do podjęcia leczenia. Jest to mniejsza liczba niż w 2014 roku, natomiast większa niż w latach 2011 – 2012. Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba spraw zarejestrowanych w ewidencji Gminnej Komisji spowodowana jest zgłaszalnością spraw w związku z zakładaniem Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie.

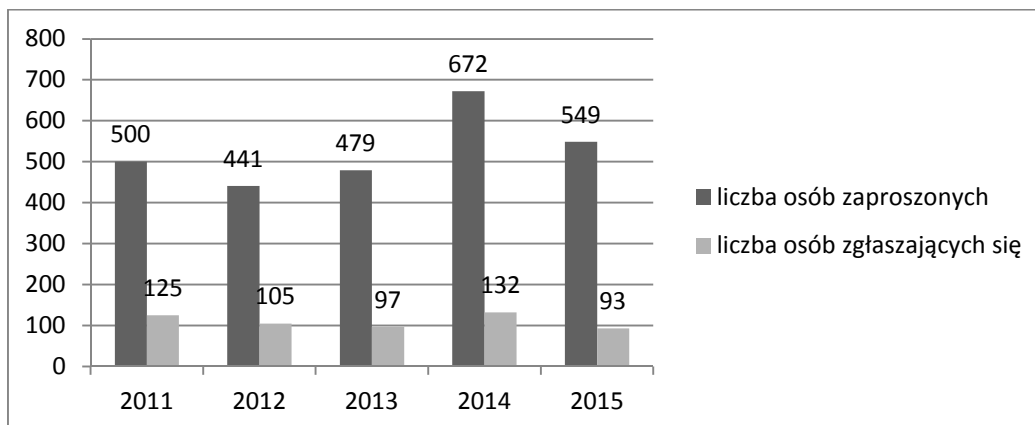
Wykres 1. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA

Źródło: WSS UM, 2016.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, której jednym z zadań jest prowadzenie rozmów z osobami zaproszonymi i motywowanie do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, w 2015 roku zaprosiła 549 osób, z czego 93 osoby zgłosiły się na rozmowę motywacyjną. Poniższy wykres przedstawia liczbę osób zaproszonych w porównaniu do liczby osób zgłaszających się w latach 2011 – 2015.

Wykres 2. Liczba osób zaproszonych i zgłaszających się do GKRPA

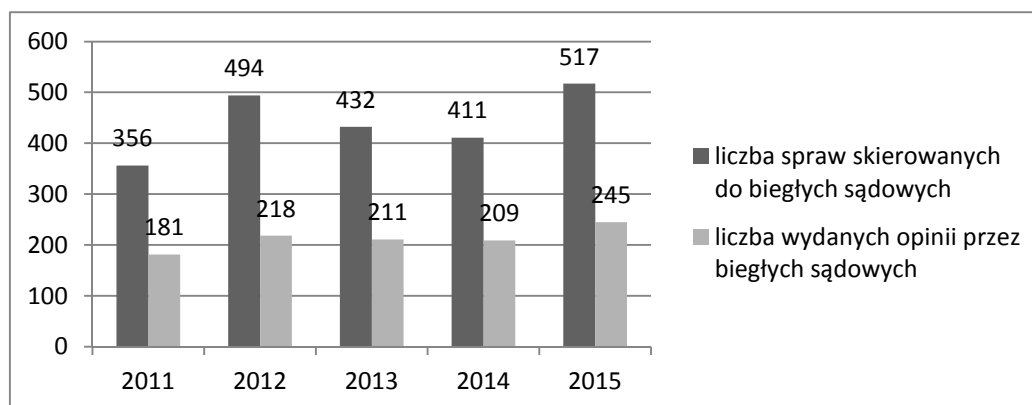

Źródło: WSS UM, 2016.

W 2013 roku na 479 zaproszonych osób, 81 miało adnotację o założeniu Niebieskiej Karty, co stanowi 17%, w 2014 roku na 672 zaproszonych osób, 214 miało adnotację o założeniu Niebieskiej Karty, co stanowi 32%, natomiast w 2015 roku na 549 zaproszonych osób, 232 miało adnotację o założeniu Niebieskiej Karty, co stanowi 42%.

W 2015 roku, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, skierowała najwięcej, w porównaniu do lat 2011 – 2014, spraw do biegłych sądowych celem przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Poniższy wykres przedstawia liczbę spraw skierowanych do biegłych sądowych i liczbę wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w latach 2011 – 2015.

Wykres 3. Liczba spraw skierowanych do biegłych sądowych i liczba wydanych opinii przez biegłych sądowych.

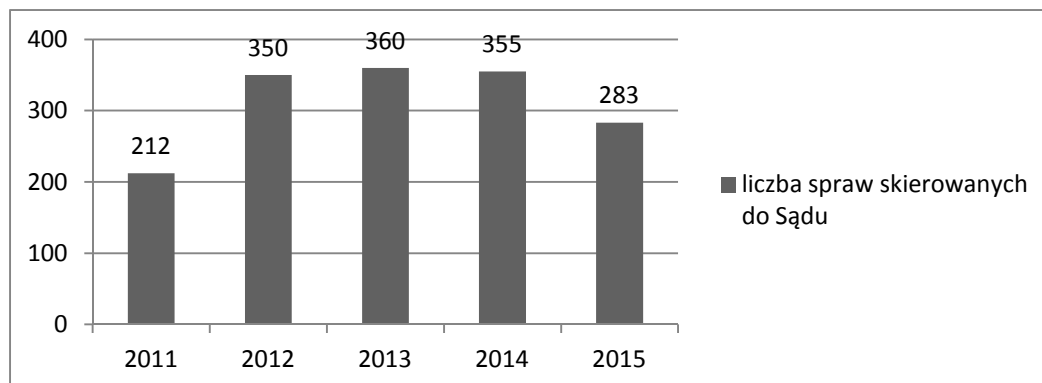

Źródło: WSS UM, 2016.

Ponadto w 2015 roku, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, skierowała 283 sprawy do Sądu, co stanowi mniejszą liczbę w porównaniu

do lat 2012 – 2014. Wynika to z ogólnej liczby wniosków skierowanych do Gminnej Komisji (por. Wykres 1).

Wykres 4. Liczba spraw skierowanych do Sądu.

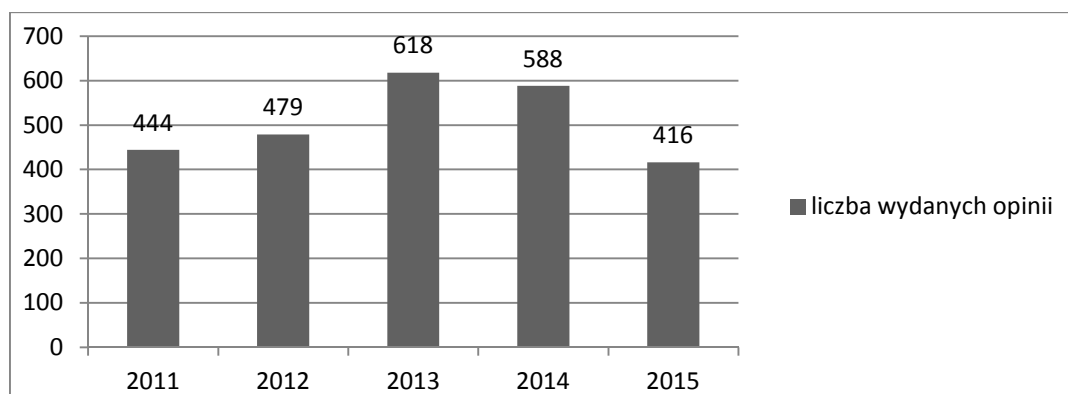
Źródło: WSS UM, 2016.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie wydaje opinie w formie postanowień co do zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z Uchwałą Nr XVII/491/12 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 marca 2012 roku w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży, zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Szczecin oraz miejsc, w których sprzedaż napojów alkoholowych jest zakazana. W powyższej uchwale ustalone zostały następujące limity punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- 650 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 400 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Wykres 5 obrazuje liczbę opinii wydanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie na podstawie złożonych przez przedsiębiorców wniosków, przekazywanych do Komisji przez Biuro Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Szczecin na przestrzeni lat 2011 – 2015.

Wykres 5. Liczba wydanych opinii co do zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Źródło: WSS UM, 2016.

Gminna Komisja, w 2015 roku wydała łącznie 416 opinii w formie postanowień o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z Uchwałą Rady Miasta, w tym 3 wnioski zaopiniowała negatywnie.

Na dzień 20.10.2016 roku stan liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych wygląda następująco:

- liczba punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi 610,
- liczba punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi 337.

Limity punktów sprzedaży napojów alkoholowych nie zostały przekroczone.

2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie (MOPR)

Kluczową rolę w realizacji Programu odgrywa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane statyczne z realizacji niektórych zadań w latach 2013 – 2015.

Tabela 1. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przez MOPR.

Zadanie	Wskaźniki	2013	2014	2015
Prowadzenie wywiadów środowiskowych	Liczba pracowników	7	8	8
	Liczba wywiadów	562	619	628
Kontynuowanie zatrudnienie pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy	Liczba rodzin objętych wsparciem	1 399	2 710	2 503
	Liczba dorosłych objętych wsparciem	1 924	4 195	3 394
	Liczba dzieci objętych wsparciem	1 134	2 503	1 648
	Liczba konsultacji	4 024	8 528	4 434
	Liczba interwencji	600	1 090	830
Zapewnienie schronienia dla osób i rodzin z dziećmi	Liczba osób korzystających ze schronienia	111	86	73
	Liczba osób objętych indywidualnym programem pomocowym	40	22	21
	Liczba specjalistycznych porad i usług	124	86	17

Prowadzenie punktów konsultacyjnych ds. przemocy w rodzinie	Liczba osób korzystających z interdyscyplinarnej pomocy	753	978	971
	Liczba konsultacji indywidualnych	655	840	777
	Liczba konsultacji telefonicznych	98	138	191
Kontynuowanie zatrudnienia koordynatorów lokalnych	Liczba osób objętych wsparciem	1 537	4 315	1 520
Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego	Liczba posiedzeń	5	7	6
	Liczba spraw prowadzonych przez grupy robocze	1 337	1 052	1748

Zródło: WSS UM, 2016.

W ramach zapewnienia ciągłości i zwiększenia dostępności do korzystania z oferty profesjonalnych działań pomocowych osobom z problemem alkoholowym, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, kolejny rok kontynuował prowadzenie kampanii dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie pn. „Biała Wstążka” oraz prowadził inne działania, takie jak: Program „Złość nie jest zła – czyli jak sobie radzić z negatywnymi emocjami” oraz szereg warsztatów i szkoleń dotyczących zjawiska przemocy domowej i uzależnień.

Ponadto, w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie funkcjonuje Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy przy ul. Jana Pawła II 42 z 3 filiami w następujących Rejonowych Ośrodkach Pomocy Rodzinie: Północ, Zachód i Prawobrzeże. W II połowie 2016 roku otwarte zostały kolejne 2 filie przy Rejonowym Ośrodku Pomocy Rodzinie Śródmieście oraz w Kwartale 23. We wszystkich Punktach dyżury pełnią w szczególności: psychologzy, terapeuci, pracownicy socjalni i prawnicy. Osoby zgłaszające się do Punktów otrzymują kompleksową pomoc wynikającą z ich potrzeb.

3) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu (SP ZOZ OTU)

SP ZOZ OTU statutowo realizuje zadania związane z leczeniem uzależnień i współuzależnień od alkoholu poprzez prowadzenie terapii dla osób uzależnionych, rodzin, w których występuje problem alkoholowy i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

Tabela 2 przedstawia liczbę osób uzależnionych oraz współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików, które zostały objęte ponadstandardową terapią i ukończyły terapię w latach 2013 – 2015.

Tabela 2. Liczba osób uzależnionych, współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików, które rozpoczęły i ukończyły ponadstandardową terapię.

	2013	2014	2015
Liczba osób uzależnionych objętych terapią ponadstandardową	241	183	185
Liczba osób uzależnionych, które ukończyły terapię ponadstandardową	123	80	424 (wśród tych osób są pacjenci z lat poprzednich)
Liczba osób współuzależnionych i DDA objętych terapią ponadstandardową	189	160	150
Liczba osób współuzależnionych i DDA, które ukończyły terapię ponadstandardową	126	105	280 (wśród tych osób są pacjenci z lat poprzednich)

Źródło: WSS UM, 2016.

4) Miejska Izba Wytrzeźwień w Szczecinie (MIW)

Z danych pozyskanych od Miejskiej Izby Wytrzeźwień w Szczecinie wynika, że zdecydowaną większość osób przyjętych do wytrzeźwienia stanowili mężczyźni. Odnosząc się do nieletnich dowiezionych do wytrzeźwienia, w 2015 roku wzrosła ich liczba w stosunku do lat ubiegłych, co potwierdza fakt wczesnej inicjacji alkoholowej młodzieży.

Sytuację opisaną ilustrują poniższe tabele prezentujące rozkład danych dotyczących Miejskiej Izby Wytrzeźwień w Szczecinie z lat 2013 – 2015.

Tabela 3. Zestawienie osób przyjętych do MIW.

Zestawienie osób przyjętych do Miejskiej Izby Wytrzeźwień w Szczecinie					
rok	mężczyźni	kobiety	chłopcy do 18 r.ż.	dziewczęta do 18 r.ż.	łącznie
2013	5 055	655	20	1	5 731
2014	5 065	641	21	1	5 728
2015	4 899	597	52	5	5 553

Źródło: WSS UM, 2016.

Tabela 4. Zestawienie liczby nieletnich przyjętych do MIW.

Zestawienie liczby osób nieletnich przyjętych do Miejskiej Izby Wytrzeźwień w Szczecinie			
rok	nieletni do 15 r.ż.	nieletni od 16 do 18 r.ż.	łącznie
2013	3	18	21
2014	1	21	22
2015	3	54	57

Źródło: WSS UM, 2016.

W ramach punktu konsultacyjno – informacyjnego Miejskiej Izby Wytrzeźwień, z którego osoby korzystają w oparciu o zasadę dobrowolności, w 2013 roku przeprowadzono ok. 585 rozmów interwencyjno – motywacyjnych, w 2014 r. – ok. 400, natomiast w 2015 roku – ok. 315. Pracownicy Izby przyjmujący pacjentów, podejmowali na bieżąco działania o charakterze informacyjnym.

5) Zakłady opieki zdrowotnej

W ramach zwiększenia dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz osób eksperymentujących z narkotykami, użytkowników problemowych i uzależnionych od narkotyków Urząd Miasta Szczecin zlecał realizację programów zdrowotnych zakładom opieki zdrowotnej. Poniższa tabela przedstawia informację o liczbie realizatorów zadania i liczbie odbiorców w latach 2013 – 2015.

Tabela 5. Liczba realizatorów i liczba odbiorców programów zdrowotnych.

Rok	Liczba realizatorów	Liczba odbiorców
2013	3	695
2014	4	807
2015	3	675

Zródło: WSS UM, 2016.

Realizacja zadania opierała się głównie na prowadzeniu: terapii indywidualnej, systemowej terapii rodzin, grup wsparcia i indywidualnych spotkań wspierających dla osób współuzależnionych, zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych po podstawowym programie terapii uzależnień, zajęć terapeutycznych dla nieletnich eksperymentujących z alkoholem, zajęć terapeutycznych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, zajęć terapeutycznych dla małżeństw i par, gdzie jedna lub dwie osoby są osobami uzależnionymi od alkoholu, zajęć terapeutycznych dla uzależnionych kobiet oraz warsztatów psychoedukacyjnych.

6) Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin

Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin od kilku lat realizuje projekt „Animator środowiskowy”, który polega na organizacji i prowadzeniu zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz dorosłych w czasie wolnym. Do realizacji projektu zatrudniani są trenerzy/animatory. Organizatorzy zajęć działają w oparciu o wybudowane w ramach programu rządowego kompleksy boisk sportowych „Moje Boisko Orlik 2012”, a także programy Miasta Szczecin: „Osiedlowe i Dzielnicowe Centra Sportu i Rekreacji” oraz „Budowa Małych Boisk Sportowych – Magnolia”. Boiska do wskazanych zajęć wykorzystywane są w godzinach popołudniowych oraz w dni wolne od pracy. Do zadań animatorów należy organizacja zajęć sportowych, rozgrywek osiedlowych, festynów sportowo – rekreacyjnych, inicjowanie programów wspierających zdrowy, sportowy tryb życia poprzez zachęcanie do uprawiania różnych form aktywności (np. taniec, aerobik, nordic walking). Głównym celem zadania jest stworzenie przeciwwagi dla pojawiających się w różnych częściach miasta negatywnych zjawisk społecznych (uzależnienia, agresja, brak umiejętności organizacji i spędzania wolnego czasu).

Od 2009 roku, program wspierany jest środkami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W chwili obecnej projekt obejmuje następujące obiekty sportowe przy szczecińskich szkołach:

1) Osiedlowe Centra Sportu i Rekreacji:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4, ul. Romera 2,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3, ul. Orawska 1,
- Zespół Szkół nr 2, ul. Portowa 21,
- Szkoła Podstawowa nr 1, al. Piastów 6,
- Szkoła Podstawowa nr 74, ul. Seledynowa 50,
- Zespół Szkół nr 10, ul. Karpacka 29,
- Centrum Kształcenia Sportowego, ul. Mazurska 40,
- Zespół Szkół nr 9, ul. Dąbrówki 10 (początek realizacji projektu w roku szkolnym 2016/2017),
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 9, ul. Małkowskiego 12 (początek realizacji projektu w roku szkolnym 2016/2017),
- Szkoła Podstawowa nr 7, ul. Złotowska 86 (początek realizacji projektu w roku szkolnym 2016/2017);

2) Moje Boisko – Orlik 2012:

- Centrum Kształcenia Sportowego, ul. Rydla 49,
- Gimnazjum nr 34, ul. Wojciechowskiego 50,
- Szkoła Podstawowa nr 11, ul. Emilii Plater 20,
- Szkoła Podstawowa nr 18, ul. Komuny Paryskiej 20,
- Zespół Szkół nr 1, ul. Młodzieży Polskiej 9,
- III Liceum Ogólnokształcące, ul. Pomorska 150,
- VII Liceum Ogólnokształcące, ul. Styki 13,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7, ul. Unisławy 26 (boisko ul. Janosika),
- Szkoła Podstawowa nr 12, ul. Floriana Szarego 12,
- Szkoła Podstawowa nr 20, ul. Dobrzyńska 2,
- Szkoła Podstawowa nr 35, ul. Świętoborzyców 40,
- Szkoła Podstawowa nr 42, ul. Hoża 25,
- Szkoła Podstawowa nr 69, ul. Zamoyskiego 2,
- Gimnazjum nr 7, ul. Nałkowskiej 33,
- Gimnazjum nr 20, ul. Brodnicka 10,
- Gimnazjum nr 27, ul. Mikołajczyka 20,

- Zespół Szkół nr 12, ul. Kablowa 14,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2, ul. Kopernika 16,
- Szkoła Podstawowa nr 48, ul. Czorszyńska 35,
- Szkoła Podstawowa nr 53, ul. Budzysza Wosia 8/9,
- I Liceum Ogólnokształcące, ul. Piastów 12,
- Szkoła Podstawowa nr 14, ul. Strzałowska 27a,
- Szkoła Podstawowa nr 71, ul. Bośniacka 7.

W zajęciach organizowanych w ramach programu, na wszystkich obiektach w Szczecinie, w ujęciu kwartalnym uczestniczy ok. 40 000 osób. Statystyka opiera się na jednostkowych wejściach na dane zajęcia, które trwają 1,5 godziny.

7) Organizacje pożytku publicznego

W latach ubiegłych, na zlecenie Urzędu Miasta Szczecin, zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom realizowały organizacje pozarządowe. Zleczone zadania dotyczyły m.in.: profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki selektywnej, zajęć edukacyjnych, kulturalno – oświatowych i sportowych, wsparcia i profilaktyki Płodowego Zespołu Alkoholowego, prowadzenia klubu abstynenta oraz prowadzenia placówek opiekuńczo - wychowawczych.

W poniższej tabeli zawarte są dane dotyczące liczby podmiotów zaangażowanych w wykonanie zleconych przez Urząd Miasta Szczecin działań w latach 2013 – 2015 oraz liczba odbiorców.

Tabela 6. Liczba organizacji pozarządowych i liczba odbiorców działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

Rok	Liczba podmiotów	Liczba uczestników
2013	34	19 951
2014	35	21 110
2015	41	20 388

Źródło: WSS UM, 2016.

Ponadto, organizacje pozarządowe, świadczyły specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin i bliskich dotyczącą m.in. prowadzenia terapii, konsultacji i wsparcia oraz pomocy psychologicznej. Tabela 7 prezentuje liczbę podmiotów oraz liczbę osób, które skorzystały z oferty.

Tabela 7. Liczba organizacji pozarządowych i liczba odbiorców specjalistycznej pomocy dla osób uzależnionych oraz ich rodzin i bliskich.

Rok	Liczba podmiotów	Liczba uczestników
2013	2	2 250
2014	2	2 680
2015	2	3 179

Źródło: WSS UM, 2016.

8) Instytucje kultury

Profilaktyka uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych prowadzona była również w lokalnych instytucjach kultury. W latach ubiegłych, na zlecenie Urzędu Miasta Szczecin, jednostki kultury realizowały zadania dotyczące m.in.: prowadzenia zajęć edukacyjnych, artystycznych, sportowych oraz kulturalno – oświatowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby podmiotów zaangażowanych w wykonanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień zleconych przez Urząd Miasta Szczecin w latach 2013 – 2015 oraz liczbę odbiorców.

Tabela 8. Liczba miejskich jednostek kultury oraz liczba odbiorców działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

Rok	Liczba podmiotów	Liczba uczestników
2013	3	2 360
2014	4	2 462
2015	5	2 451

Źródło: WSS UM, 2016.

Powyższe dane świadczą o dużym zapotrzebowaniu społecznym na realizowane do tej pory kierunki działań profilaktycznych (w szczególności wobec dzieci i młodzieży). Z myślą o optymalizacji działań zasadne jest kontynuowanie oraz intensyfikowanie przedsięwzięć skierowanych do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej oraz ich rodziców, poszukując najbardziej skutecznych, nowatorskich i efektywnych projektów.

Przedstawione dane potwierdzają również, że wciąż liczne grupy osób zażywających substancje psychoaktywne i ich rodziny korzystają z pomocy oferowanej przez instytucje i organizacje pozarządowe, dlatego równie ważne jest kontynuowanie działań adresowanych do tej grupy odbiorców.

Wszystkie w/w informacje w zakresie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych stanowią podstawę do opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok. Ponadto Program opiera się na rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015 – 2020. Program wpisuje się w cele strategiczne wskazane w Strategii rozwoju Szczecina 2025.

III. Realizatorzy Programu

Wydziały merytoryczne Urzędu Miasta Szczecin, partnerzy społeczno – gospodarczy Miasta, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie, instytucje kultury, lokalne organizacje pozarządowe i instytucje zajmujące się problematyką uzależnień od substancji psychoaktywnych.

IV. Cele główne i szczegółowe Programu

Cele określone w Programie obejmują swym oddziaływaniem następujące obszary: edukacja, profilaktyka uniwersalna, profilaktyka selektywna, profilaktyka wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja, readaptacja i reintegracja społeczna, terapia, pomoc na rzecz członków rodzin dotkniętych problemem uzależnień i zjawiskiem przemocy oraz przestrzegania prawa w zakresie reklamy, promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

1. Cel główny nr 1:

Zapewnienie ciągłości i zwiększanie dostępności osobom z problemem alkoholowym i narkomanii do korzystania z oferty profesjonalnych działań pomocowych oraz redukcja szkód wywołanych spożywaniem substancji psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziecka,
- 3) zwiększenie dostępności do programów z zakresu readaptacji społecznej dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin,
- 4) podnoszenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) zachowanie ciągłości realizacji zadań dotyczących redukcji szkód związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

2. Cel główny nr 2:

Prowadzenie działalności profilaktycznej i informacyjnej na rzecz mieszkańców Szczecina w zakresie problemu uzależnienia i nadużywania substancji psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- 1) wspieranie innowacyjnych działań profilaktycznych,
- 2) rozwój umiejętności psychospołecznych dzieci i młodzieży,
- 3) zachowanie ciągłości realizacji zadań angażujących dzieci i młodzież w alternatywne formy spędzania czasu wolnego,
- 4) zachowanie ciągłości realizacji działań profilaktycznych na rzecz rodzin i dzieci zagrożonych Płodowym Zespołem Alkoholowym,
- 5) zwiększenie świadomości mieszkańców na temat szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.

3. Cel główny nr 3:

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cele szczegółowe:

- 1) podejmowanie akcji kontrolnych dotyczących przestrzegania zasad sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych,
- 2) zapewnienie funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie.

V. Zadania Programu

Zadania przewidziane do realizacji w ramach **celu głównego nr 1** – Zapewnienie ciągłości i zwiększanie dostępności osobom z problemem alkoholowym i narkomanii do korzystania z oferty profesjonalnych działań pomocowych oraz redukcja szkód wywołanych spożywaniem substancji psychoaktywnych:

Tabela 9. Cel główny nr 1.

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Zapewnienie dostępu do bezpłatnej terapii uzależnienia i współuzależnienia	1) liczba pacjentów rozpoczynających terapię 2) liczba pacjentów kończących terapię 3) liczba pacjentów ze zdiagnozowanym problemem alkoholowym	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu	I-XII 2017
2.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych	1) liczba osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych i postterapeutycznych 2) liczba placówek realizujących zadanie 3) liczba proponowanych zajęć	zakłady opieki zdrowotnej	III-XII 2017
3.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób eksperymentujących z narkotykami, użytkowników problemowych i uzależnionych od narkotyków	1) liczba osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych i postterapeutycznych 2) liczba placówek realizujących zadanie 3) liczba proponowanych zajęć	zakłady opieki zdrowotnej	III-XII 2017
4.	Terapia i psychoterapia indywidualna i grupowa skierowana do użytkowników narkotyków: osób uzależnionych, przyjmujących narkotyki w sposób szkodliwy oraz ich bliskich	1) liczba osób uczestniczących w zajęciach 2) liczba placówek realizujących zadanie 3) liczba proponowanych zajęć	organizacje pozarządowe	I-XII 2017

5.	1) Udzielanie wsparcia członkom rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy kierowanym lub zgłaszającym się indywidualnie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie 2) Motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia	1) liczba osób zaproszonych na podkomisję motywacyjną 2) liczba spraw skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do postępowania sądowego	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	I-XII 2017
6.	Kontynuowanie zatrudnienia pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy	1) liczba środowisk objętych wsparciem 2) liczba dorosłych objętych wsparciem 3) liczba dzieci objętych wsparciem 4) liczba konsultacji 5) liczba interwencji 6) liczba rodzin usamodzielnionych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	I-XII 2017
7.	Ocena stanu zdrowia dziecka pod kątem zabezpieczenia podczas interwencji w środowisku	1) liczba ocen stanu zdrowia dziecka podczas interwencji 2) liczba dzieci objętych oceną stanu zdrowia podczas interwencji	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	I-XII 2017
8.	Udzielanie wsparcia środowiskom abstynenckim poprzez prowadzenie klubu abstynenta na terenie Gminy Miasto Szczecin	1) liczba działających klubów 2) liczba osób korzystających z zajęć 3) liczba zorganizowanych spotkań 4) liczba udzielonych porad	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
9.	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej w wykonywaniu funkcji opiekunów – wychowawców, w tym rodziny z problemem przemocy	1) liczba organizacji świadczących wsparcie 2) liczba osób korzystających z oferowanych form wsparcia	organizacje pozarządowe	I-XII 2017

10.	Integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez dofinansowanie Centrum Integracji Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba osób korzystających z Centrum Integracji Społecznej 2) liczba osób, które podjęły zatrudnienie 3) liczba osób, które ukończyły zajęcia w Centrum Integracji Społecznej 	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
11.	Zapewnienie schronienia dla osób i rodzin z dziećmi, w szczególności ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba osób korzystających ze schronienia 2) liczba osób objętych indywidualnym programem pomocowym 	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	I-XII 2017
12.	Utrzymanie pogotowi rodzinnych funkcjonujących w Szczecinie	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba pogotowi rodzinnych na terenie Szczecina 2) liczba dzieci objętych opieką 	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	I-XII 2017
13.	Rehabilitacja społeczna osób bezdomnych	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba placówek dla bezdomnych 2) liczba dostępnych miejsc w placówkach 3) liczba osób korzystających z placówek dla bezdomnych 	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
14.	Kontynuacja realizacji programów edukacyjno – motywacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba osób dowiezionych do Miejskiej Izby Wyrzeźwień 2) liczba osób korzystających z programu edukacyjno - motywacyjnego 	Miejska Izba Wyrzeźwień w Szczecinie	I-XII 2017
15.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie punktów konsultacyjnych ds. uzależnień i przemocy w rodzinie przez pracowników MOPR 2) Szkolenie dotyczące zjawiska przemocy domowej i uzależnień 3) Zaangażowanie Gminy Miasto Szczecin w kampanię społeczną pt. „Biała Wstążka” 4) Funkcjonowanie interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba osób korzystających z interdyscyplinarnej pomocy 2) liczba udzielonych porad 3) liczba osób korzystających z poszczególnych modułów warsztatów 4) liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego 5) liczba grup roboczych 6) liczba zgłoszonych „Niebieskich Kart” 7) liczba spraw prowadzonych przez grupy robocze 	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie	I-XII 2017

5) Realizacja Programu „Złość nie jest zła – czyli jak radzić sobie z negatywnymi emocjami” w Punkcie Konsultacyjnym przez pracowników MOPR	8) liczba osób objętych wsparciem 9) liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” 10) liczba osób przeszkolonych		
6) Kontynuacja zatrudnienia koordynatorów lokalnych w MOPR	11) liczba uczestników poszczególnych modułów kampanii		

Zadania przewidziane do realizacji w ramach **celu głównego nr 2** – Prowadzenie działalności profilaktycznej i informacyjnej na rzecz mieszkańców Szczecina w zakresie problemu uzależnienia i nadużywania substancji psychoaktywnych:

Tabela 10. Cel główny nr 2.

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii	1) liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień 2) liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
2.	Wdrażanie i kontynuacja programów z zakresu profilaktyki selektywnej skierowanych do osób zagrożonych narkomanią	1) liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień 2) liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
3.	Profilaktyka selektywna prowadzona na rzecz dzieci i młodzieży – osób, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka w odniesieniu do problemu alkoholowego	1) liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień 2) liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
4.	Organizacja działań profilaktycznych (w szczególności zajęć edukacyjnych, kulturalno – oświatowych i sportowych) dla mieszkańców Szczecina jako formy zagospodarowania czasu wolnego, alternatywy wobec nudy i stosowania substancji psychoaktywnych	1) liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień 2) liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych	organizacje pozarządowe	I-XII 2017

5.	Dofinansowanie zadań związanych z profilaktyką uzależnień realizowanych w instytucjach kultury	1) liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień 2) liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych	instytucje kultury	I-XII 2017
6.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	1) liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego 2) liczba osób korzystających ze wsparcia placówek	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
7.	Profilaktyka i wsparcie na rzecz rodzin oraz dzieci zagrożonych i dotkniętych Płodowym Zespołem Alkoholowym (skrót FAS)	1) liczba placówek realizujących profilaktykę i terapię związaną z FAS 2) liczba rodzin korzystających z oferty 3) liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi 4) liczba wykonanych diagnoz	organizacje pozarządowe	I-XII 2017
8.	Dofinansowanie zajęć sportowych prowadzonych na szkolnych obiektach sportowych wybudowanych w ramach programów: „Moje Boisko – Orlik 2012” oraz Budowy i Modernizacji Osiedlowych i Dzielnicowych Centrów Sportu i Rekreacji	1) liczba proponowanych zajęć 2) liczba uczestników 3) liczba zatrudnionych animatorów sportowych 4) liczba placówek oświatowych uczestniczących w programie	Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin	I-XII 2017
9.	Organizacja wypoczynku letniego z elementami profilaktyki uzależnień, terapii wspomagającej rozwój dziecka dla dzieci z rodzin objętych pomocą MOPR	1) liczba dzieci biorąca udział w wypoczynku letnim 2) liczba podmiotów organizujących wypoczynek z elementami terapii wspomagającej rozwój dziecka		VI-VIII 2017
10.	1) Badania diagnostyczne odnoszące się do problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych w Szczecinie 2) Przygotowanie informatora o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień na terenie Szczecina 3) Zakup ulotek, broszur, plakatów oraz innych materiałów edukacyjnych, literatury i czasopism	1) liczba bezpośrednich i pośrednich odbiorców działań profilaktycznych 2) liczba kampanii społecznych realizowanych w Szczecinie 3) liczba zakupionych materiałów oświatowych i dydaktycznych liczba osób przeszkolonych	Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin	VI-VIII 2017

	<p>specjalistycznych związanych z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom</p> <p>4) Kontynuacja kampanii profilaktycznej pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” adresowanej do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, ich opiekunów i nauczycieli oraz społeczności lokalnej</p> <p>5) Uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i innych formach podnoszenia kwalifikacji realizatorów przedmiotowego Programu wraz z kosztami wyjazdu</p> <p>6) Kampania informacyjna skierowana do społeczności lokalnej odnosząca się do pogłębiania wiedzy na temat ryzyka i konsekwencji stosowania substancji psychoaktywnych</p> <p>7) Seminarium naukowo – szkoleniowe dot. profilaktyki uzależnień</p> <p>8) Działalność profilaktyczna adresowana do dzieci, młodzieży i dorosłych uwzględniająca profilaktykę uzależnień oraz przeciwdziałanie HIV/AIDS</p> <p>9) Inne inicjatywy zgłaszane przez potencjalnych wykonawców</p>			
--	--	--	--	--

Zadania przewidziane do realizacji w ramach celu **głównego nr 3** – Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

Tabela 11. Cel główny nr 3.

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Realizator	Termin realizacji
1.	1) Podejmowanie akcji kontrolnych przez Podkomisję Kontrolującą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie w stosunku do podmiotów handlujących napojami alkoholowymi pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 2) Prowadzenie cyklicznych akcji z Policją i Strażą Miejską o charakterze prewencyjno – edukacyjnym	1) liczba kontroli planowanych 2) liczba kontroli interwencyjnych 3) liczba wniosków o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	I-XII 2017
2.	Wykonywanie lustracji oraz wydawanie postanowień o zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwale Rady Miasta	1) ilość wykonanych lustracji 2) ilość wydanych postanowień	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	I-XII 2017

3.	Ponoszenie kosztów sądowych w postępowaniach o zobowiązanie do podjęcia leczenia	1) liczba dokonanych opłat sądowych od wniosków skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie 2) liczba uzyskanych opinii biegłych 3) liczba osób skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie na badanie do biegłych sądowych	Sąd	I-XII 2017
4.	Wydawanie opinii przez biegłych sądowych orzekających w sprawie Zespołu Zależności Alkoholowej (ZZA)		Biegli sądowi	I-XII 2017
5.	Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie		Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie	I-XII 2017

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinie

- 1) Za udział w posiedzeniu przysługuje wynagrodzenie dla:
  - a) przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego w przypadku, gdy prowadzi posiedzenie Komisji: 120 zł brutto,
  - b) osoba sporządzająca protokół z posiedzenia Komisji: 120 zł brutto,
  - c) osoba pozostali członkowie Komisji: 100 zł brutto,
  - d) za uczestnictwo w każdym posiedzeniu Podkomisji problemowych: 100 zł brutto.
- 2) Podstawę do wypłacenia w/w wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji.

Na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok przeznaczają się środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki finansowe z tytułu zawartych z innymi gminami porozumień w wysokości określonej w budżecie Miasta Szczecin na 2017 rok.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i kontrola efektywności prowadzone będą poprzez:

- 1) Sprawozdania wewnętrzne dla:
  - a) Biura Rady Miasta Szczecin,
  - b) Wydziału Zarządzania Finansami Miasta Urzędu Miasta Szczecin,
  - c) Biura ds. Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Szczecin,
  - d) Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej – Architekt Miasta (zespół ds. rewitalizacji)
- 2) Sprawozdania zewnętrzne dla:
  - a) Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie,
  - b) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego,
  - c) Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.
- 3) Ewaluację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 r.